

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 49/07-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. apríla 2007 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. J. S., K., zastúpeného advokátkou JUDr. M. K., K., vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 51 ods. 1 a čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky uzneseniami Okresného súdu Košice II. č. k. 10 C 447/2004-60 z 19. novembra 2004 a Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 13 Co 369/04 z 19. januára 2005 a takto

r o z h o d o l

Sťažnosť Ing. Juraja Seresa **o d m i e t a** ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. júna 2005 doručená sťažnosť (tejto predchádzalo doručenie faxového podania 10. júna 2005) Ing. J. S., K. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. M. K., K., vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 51 ods. 1 a čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uzneseniami Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) č. k. 10 C 447/2004-60 z 19. novembra 2004 a Krajského súdu

v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 13 Co 369/04 z 19. januára 2005. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti namietal porušenie označených základných práv a slobôd, ku ktorému malo dôjsť citovanými uzneseniami okresného súdu a krajského súdu v konaní o nariadenie predbežného opatrenia.

Sťažovateľ v tejto súvislosti v sťažnosti uviedol, že žalobou z 26. októbra 2004 sa (okrem iného) v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 10 C 447/2004 „(...) domáhal, ako štatutár štátneho podniku v likvidácii, vyslovenia neplatnosti rozhodnutia ministra VaRR SR o zlúčení dvoch štátnych podnikov v likvidácii (...)“, v rámci ktorého konania usúdil „že existuje naliehavá potreba dočasnej úpravy pomerov medzi účastníkmi konania“, a preto 28. októbra 2004 podal (v znení doplnku z 3. novembra 2004) okresnému súdu návrh na vydanie predbežného opatrenia, aby okresný súd uložil odporcom II. a III. zdržať sa podania návrhu na výmaz odporcu I a navrhovateľa (sťažovateľa) z Obchodného registra Okresného súdu Košice I a zdržať sa podania návrhu na zápis dvoch zlúčených firiem. Okresný súd uznesením tento návrh sťažovateľa zamietol. Svoje „zamietavé stanovisko odôvodnil tým, že každý má právo domáhať sa na súde ochrany práva, ktoré bolo ohrozené alebo porušené, a to v zmysle ust. § 3 druhej vety OSP“. Na jeho odvolanie krajský súd prvostupňové uznesenie potvrdil; uznesenie okresného súdu o zamietnutí návrhu o nariadenie predbežného opatrenia nadobudlo právoplatnosť 11. apríla 2005.

V ďalšom sťažovateľ uviedol, že okresný súd a krajský súd v konaní o nariadenie predbežného opatrenia ním požadovanú „(...) predbežnú a dočasnú úpravu (...) nezabezpečili, čo ani v rozhodnutiach nezdôvodnili, v konečnom dôsledku tým umožnil Ministerstvu výstavby a regionálneho rozvoja SR, aby dňa 20. 12. 2004 podal nerušene (...) návrh na výmaz môjho zamestnávateľa z obchodného registra Okresného súdu Košice I. Účelom (...) návrhu na vydanie predbežného opatrenia bola snaha predísť tomuto nezákonnému stavu a umožniť súdom, aby konali tak, aby poskytli namietaným právam účinnú súdnu ochranu v medziach zákona. (...)

Za takejto situácie považujem za dôvodné, aby mi bolo priznané primerané finančné

zadosťučinenie vo výške 700.000,- Sk. (...)“.

Na základe uvedeného sťažovateľ žiada, aby ústavný súd prijal sťažnosť na ďalšie konanie a aby rozhodol, že „Právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 v spojení s článkom 51 ods. 1 Ústavy SR a podľa článku 46 ods. 2 Ústavy SR bolo v konaní vedenom na Okresnom súde Košice II. pod sp. zn. 10 C 447/ 04 a v konaní vedenom na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 13 Co 369/04 týmito súdmi porušené.

Ústavný súd SR ruší rozhodnutie Okresného súdu Košice II. sp. zn. 10 C 447/04 zo dňa 19. 11. 2004 a právoplatné uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 13 Co 369/04 zo dňa 19. 1. 2005, ktorými boli porušené vyššie označené práva.

Ústavný súd priznáva Ing. J. S. primerané finančné zadosťučinenie vo výške 700.000,- Sk slovom: *Sedemstotísíc korún slovenských.*

Okresný súd Košice II. a Krajský súd v Košiciach sú povinní spoločne a nerozdielne uhradiť sťažovateľovi trovy právnej služby vo výške: 5.302,- Sk, a to na účet JUDr. M. K. (...), a to do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu ústavného súdu“.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach,

na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či uzneseniami okresného súdu č. k. 10 C 447/2004-60 z 19. novembra 2004 a krajského súdu sp. zn. 13 Co 369/04 z 19. januára 2005, ktorými bol zamietnutý (krajským súdom potvrdený) návrh na nariadenie predbežného opatrenia došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 51 ods. 1 a čl. 46 ods. 2 ústavy. Vychádzajúc z petitu sťažnosti sťažovateľ kvalifikovaným spôsobom namietal iba porušenia čl. 46 ods. 1 v spojitosti s čl. 51 ods. 1 a čl. 46 ods. 2 ústavy (k čl. 46 ods. 2 pozri bod 2).

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Podľa čl. 51 ods. 1 ústavy domáhať sa práv uvedených v čl. 35, 36, 37 ods. 4, čl. 38 až 42 a čl. 44 až 46 tejto ústavy sa možno len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú.

1. K porušeniu čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy

Citovaný čl. 46 ods. 1 ústavy je primárnou ústavnou bázou pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany, a tým aj „bránou“ do ústavnej úpravy jednotlivých aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu zakotvených v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až 50 ústavy).

čl. 51 ods. 1 ústavy je v tomto ohľade významný tým, že ustanovuje ústavný režim rozsahu a obsahu záruk uvedených základných práv a slobôd.

V súvislosti s namietaným porušením základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sťažovateľ najskôr k právnym záverom okresného súdu uviedol, že „(...) záver súdu je v rozpore s ustanovením § 3 druhej vety OSP a tiež sa prieči inštitútu účelu predbežného opatrenia. Rovnako sa nerešpektovali ustanovenia § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Návrh na výmaz obchodnej spoločnosti z obchodného registra a zápis spoločnosti vzniknutej zlúčením, podávajú spoločne všetky zanikajúce spoločnosti a nástupnícke spoločnosti, a to v zmysle ust. § 69 a ods. 4 Obchodného zákonníka. Práve obava, že zo strany nástupníckeho subjektu a ministerstva dôjde ku svojvoľnému podaniu takéhoto návrhu, bez mojej účasti, ma viedla ku podaniu návrhu na vydanie predbežného opatrenia, ktorým som sa na súde domáhal dočasnej úpravy pomerov za účelom ochrany práv, ktoré boli ohrozené v čase podania návrhu a dňa 5. 11. 2004 aj porušené“. Vo vzťahu k potvrdzujúcemu uzneseniu krajského súdu v podstatnom uviedol, „(...) že Krajský súd v potvrdzujúcom uznesení nezdôvodnil relevantne existenciu dôvodov pre svoj postup, nevysporiadal sa ani s mojimi námietkami obsiahnutými v odvolaní“. Ďalej uviedol, že „(...) sa predbežným opatrením domáhal ochrany svojich práv, ktoré však boli nezákonnými rozhodnutiami oboch súdov nielen ohrozené, ale aj protiprávne porušené. V uznesení Krajského súdu v Košiciach sa konštatuje a prejedukuje rozhodnutie o mojich návrhoch pojatých do žaloby zo dňa 26. 10. 2004. Ide jednoznačne o porušenie môjho práva obrátiť sa na nezávislý súd, aby preskúmal rozhodnutie ministra, ktoré sa dotýka vyššie spomínaných základných práv a slobôd“. A nakoniec uviedol, že keďže „ochrana mi poskytnutá nebola, môj zamestnávateľ bol ku dňu 12. 1. 2005 vymazaný z obchodného registra, k uvedenému dňu vznikol právny nástupca, zlúčený štátny podnik v likvidácii Východoslovenské kameňolomy a Štrkopiesky Spišská Nová Ves, ktorého nový likvidátor Ing. E. O. spočiatku popieral existenciu môjho pracovného pomeru v nástupníckej organizácii, následne však so mnou dňom 7. 2. 2005 okamžite skončil pracovný pomer. Tiež si voči mne odmieta plniť mzdové povinnosti, nebola mi vyplatená odmena likvidátora od 16. 11. 2000 do 12. 1. 2005“.

Ústavný súd vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov, a že jeho úloha sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

Za daných okolností bolo úlohou ústavného súdu posúdiť, či napadnuté uznesenia okresného súdu a krajského súdu, ktorými bol zamietnutý (okresným súdom, resp. potvrdené toto uznesenie krajským súdom) návrh na vydanie predbežného opatrenia nie sú zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a teda z ústavného hľadiska ospravedliteľné a akceptovateľné. S odvolaním sa na uvedenú judikatúru ústavného súdu sťažnosť treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh je preto možné považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 27/04, I. ÚS 25/05, I. ÚS 74/05, I. ÚS 158/05, I. ÚS 213/05).

Ústavný súd z obsahu sťažnosťou napadnutých súdnych rozhodnutí (tvoria prílohu sťažnosti) zistil, že okresný súd uznesením č. k. 10 C 447/2004-60 z 19. novembra 2004 návrh sťažovateľa na vydanie predbežného opatrenia, aby okresný súd uložil odporcom II. a III. zdržať sa podania návrhu na výmaz odporcu I a sťažovateľa (v tomto konaní navrhovateľ'a) z Obchodného registra Okresného súdu Košice I a zdržať sa podania návrhu na zápis dvoch zlúčených firiem, zamietol. Toto rozhodnutie odôvodnil tým, že okresný súd

nemôže iným osobám zakázať podávať návrhy na začatie konania, ktorými sa domáhajú svojich práv, pretože o dôvodnosti a oprávnenosti podania takéhoto návrhu môže rozhodovať len štátny orgán, ktorému bol návrh určený na vybavenie, alebo orgán, ktorému bola následne vec na vybavenie postúpená. V tomto ohľade poukázal na ustanovenie § 3 veta druhá Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“). Krajský súd na odvolanie sťažovateľa uznesením z 19. januára 2005 sp. zn. 13 Co 369/04 potvrdil vyššie uvedené prvostupňové uznesenie. Nad rámec dôvodov uvedených súdom prvého stupňa uviedol, že z ustanovenia „(...) § 74 ods. 1 O. s. p. , ktoré platí aj pre vydanie predbežného opatrenia po začatí konania (§ 102 O. s. p.) vyplýva, že dôvodom pre nariadenie predbežného opatrenia sú nasledovné skutočnosti 1) ak je potrebné, aby boli dočasne upravené pomery účastníkov, 2) ak je obava, že by výkon súdneho rozhodnutia bol ohrozený. Pretože predmetom konania je určovacia žaloba, nariadenia predbežného opatrenia sa navrhovateľ domáha z dôvodu potreby dočasnej úpravy pomerov do doby právoplatného rozhodnutia vo veci samej. Súd však môže nariadiť predbežné opatrenie iba v tom prípade, ak je aspoň osvedčená danosť práva. Osvedčenie danosti práva napr. predpokladá, aby navrhovateľ bol vecne legitimovaný a aby navrhovateľom uplatňovaný nárok nebol zjavne neopodstatnený. Tieto skutočnosti, rovnako ako potrebu dočasnej úpravy preukazuje navrhovateľ. Pod potrebou dočasnej úpravy účastníkov treba rozumieť stav vzťahov účastníkov, ktorých neznesie odklad. Aj vtedy, ak by boli splnené formálne predpoklady pre nariadenie predbežného opatrenia, musí súd zvažovať, či v prípade jeho nariadenia nedôjde k neuváženému zásahu do vzťahov účastníkov alebo tretích osôb. Ak v súlade s ust. § 15b ods. 2 zák. č. 111/1990 o štátnom podniku v platnom znení je vo výlučnej kompetencii žalovaného v 2. rade ako zakladateľa š. p. pri zlúčení viacerých podnikov v likvidácii do jedného podniku v likvidácii určiť likvidátora zlúčeného podniku a rozhodnutie o odvolaní z funkcie likvidátora štátneho podniku pre svoju určitosť nevyžaduje odôvodnenie rozhodnutia o odvolaní, nemôže byť dôvodný ani návrh o neplatnosť odvolania z funkcie likvidátora pre jeho nepreskúmateľnosť. (...) Odvolací súd preto v súlade súst. § 219 O. s. p. uznesenie súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na vydanie predbežného opatrenia potvrdil“.

Podľa názoru ústavného súdu závery okresného súdu a krajského súdu napriek tomu, že dôraz kládli na odlišné dôvody, sú dostatočne zdôvodnené a nevybočujú z rámca posúdenia návrhu na vydanie predbežného opatrenia vyplývajúceho z § 74 a nasl. a z § 102 OSP. Preto nemožno tieto uznesenia okresného súdu a krajského súdu, ktorými bol zamietnutý návrh sťažovateľa na nariadenie predbežného opatrenia považovať ani za arbitrárne, ani za svojvoľné a zjavne neodôvodnené. Aj podľa názoru ústavného súdu zabezpečovacími prostriedkami v civilnom procese, v danom prípade predbežným opatrením, nie je možné brániť právu na súdnu ochranu v konaní (vo veciach obchodného registra a rozhodovanie o námietkach proti odmietnutiu vykonania zápisu) podľa § 200a a nasl. OSP, k čomu smeroval návrh sťažovateľa na vydanie predbežného opatrenia. Podobnú prax judikoval aj Najvyšší súd Slovenskej republiky (R123/1999), keď okrem iného uviedol, že „v konaní vo veciach obchodného registra, ktoré sa začínajú na návrh fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ktorej sa zápis v registri týka, alebo osôb oprávnených na to podľa zákona, nemožno predbežným opatrením súdu odňať právomoc registrového súdu o návrhu rozhodnúť“. Nebol preto žiaden dôvod do týchto záverov zasahovať z hľadiska sťažovateľom označených základných ústavných práv, a preto ústavný súd sťažnosť odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

2. K porušeniu čl. 46 ods. 2 ústavy

Ustanovenie čl. 46 ods. 2 ústavy v podstate upravuje právo na prístup k súdu vo veci, o ktorej rozhodol orgán verejnej správy. Sťažovateľ v sťažnosti poukazoval bez ďalšieho na skutočnosť, že v rámci základného konania sú napadnuté rozhodnutia ministra, čo môže signalizovať aj porušenie čl. 46 ods. 2 ústavy. Keďže v súvislosti so sťažovateľom namietanými porušeniami základných práv boli predmetom konania pred ústavným súdom rozhodnutia okresného súdu a krajského súdu súvisiace s konaním o predbežnom opatrení, ktorých úprava je obsiahnutá v OSP (§ 74 a nasl. a § 102), ústavný súd taktiež nezistil súvislosť medzi základnými právami uvedenými v čl. 46 ods. 2 ústavy a namietanými rozhodnutiami súdov.

Nad rámec tohto rozhodnutia ústavný súd považoval za potrebné uviesť, že v danom prípade sú dané dôvody na odmietnutie sťažnosti sťažovateľa aj z dôvodu jej neprípustnosti (§ 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde), keďže OSP poskytuje účastníkovi, ktorého návrh na nariadenie predbežného opatrenia bol zamietnutý, účinné a dostupné právne prostriedky ochrany jeho práv, preto sa ich súčasne nemôže dovolávať aj prostredníctvom sťažnosti pred ústavným súdom. Ústavný súd v podobných súvislostiach už vyslovil názor (I. ÚS 46/00), podľa ktorého „rozhodovanie a rozhodnutie o návrhu na predbežné opatrenie v súdnom konaní je možné predovšetkým považovať za súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ústavy. Predpokladom na záver o porušení základných práv a slobôd je však také ich porušenie, ktoré nie je napravitel'né alebo odstrániteľné v činnosti súdu pred začatím konania alebo v konaní o veci samej (§ 74 a nasl., § 102 Občianskeho súdneho poriadku), resp. ktoré nemožno napraviť procesnými prostriedkami, ktoré sú obsiahnuté v Občianskom súdnom poriadku v spojitosti s predbežnými opatreniami. Predbežné opatrenie ako zabezpečovací prostriedok v civilnom procese však nemôže sám o sebe opodstatniť záver o porušení práva fyzickej osoby alebo právnickej osoby.“ Z doterajšej judikatúry ústavného súdu (II. ÚS 37/00) a praxe všeobecných súdov vyplýva, že po nariadení predbežného opatrenia je možné navrhnúť aj jeho zrušenie, ak pominuli alebo vôbec neexistovali dôvody na jeho nariadenie. Možnosť dosiahnuť zrušenie predbežného opatrenia plynie priamo zo zákona (§ 77 ods. 2 OSP). Rovnako podľa názoru ústavného súdu je po zamietnutí návrhu na nariadenie predbežného opatrenia (o ktorý prípad išlo v danej veci) možné opätovne žiadať jeho nariadenie, ak existujú zákonné predpoklady na jeho nariadenie.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. apríla 2007